

Hemtestning för klamydia och gonorré via 1177 Vårdguidens e-tjänster används i allt större utsträckning, som framgår av sammanställningen av provtagningstjänsten för 2017 i denna utgåva av Smittnytt. Läs även om bl.a. den nya webbplatsen "Vaccin funkar", kosläpp och TBE!

Sammanställning av hemtest klamydia och gonorré via 1177 Vårdguidens e-tjänster 2017

Sedan den 1 maj 2011 erbjuder Region Västernorrland (RVN) sina medborgare över 15 år att beställa och utföra hemtest för klamydia och gonorré via 1177 Vårdguidens e-tjänster. I tjänsten ingår även en rådgivningsfunktion där beställaren har möjlighet att ställa frågor. Från 20 april 2015 ingår även analys av gonorré i det inskickade provet.

Resultat

Här presenteras en sammanställning av beställningstjänsten klamydia och gonorré hemtest via 1177 Vårdguidens e-tjänster för år 2017.

- Antal avslutade beställningar var 2316 stycken och presenteras per månad i diagram 1 (differens mellan avslutade och analyserade kan förklaras med att beställningar görs och avslutas på olika sidor årsskiftet, dubbelbeställningar samt prover som inte skickats in).
- Antal klamydiatester som inte skickades in för analys var 885 (38 %).

Då provtagningstjänsten ska flyttas till en ny teknisk plattform görs en förändring i hur statistiken framåt kommer att sammanställas för 1177 Vårdguidens e-tjänster. Sammanställningen kommer baseras på antalet inkomna ärenden istället för avslutade ärenden, se diagram 2 och 3 för redovisning av siffror.

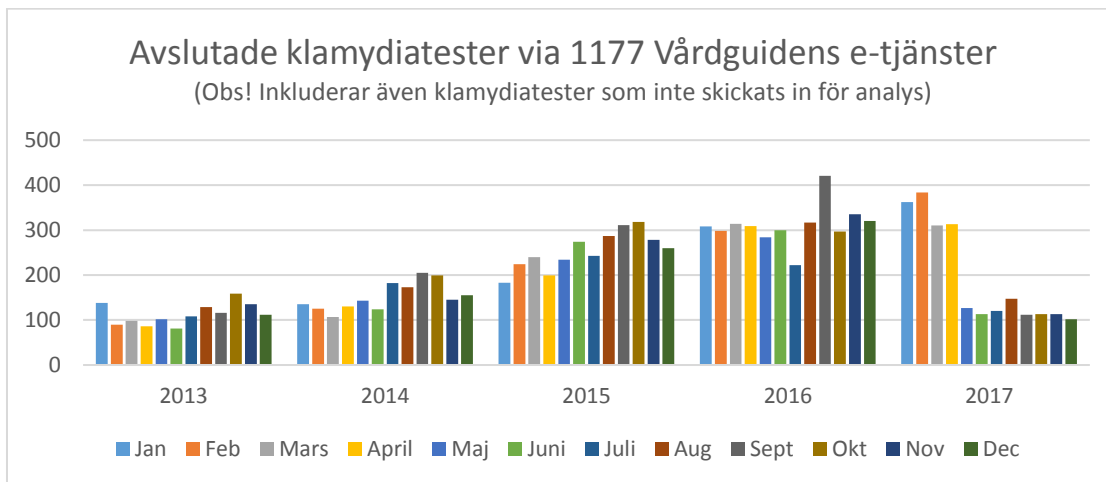

Diagram 1.

Källa: 1177 Vårdguidens e-tjänster

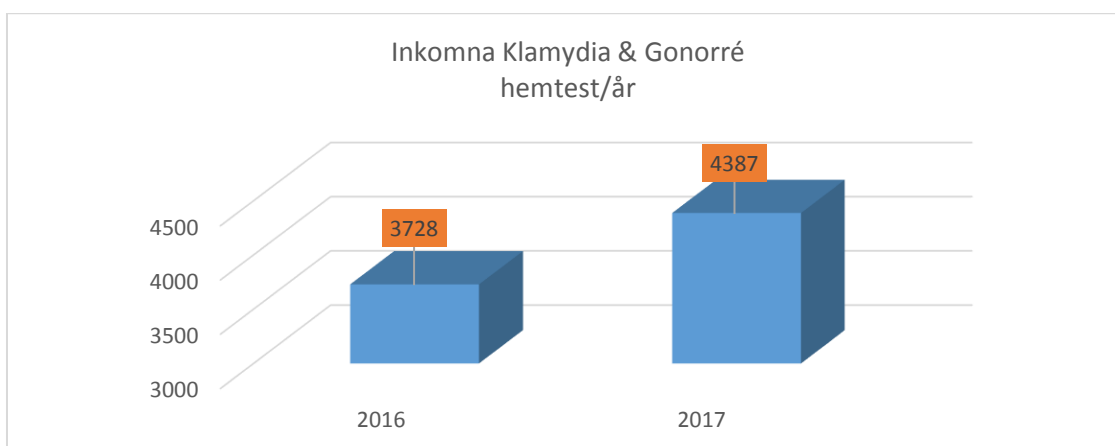

Diagram 2.

Källa: 1177 Vårdguidens e-tjänster

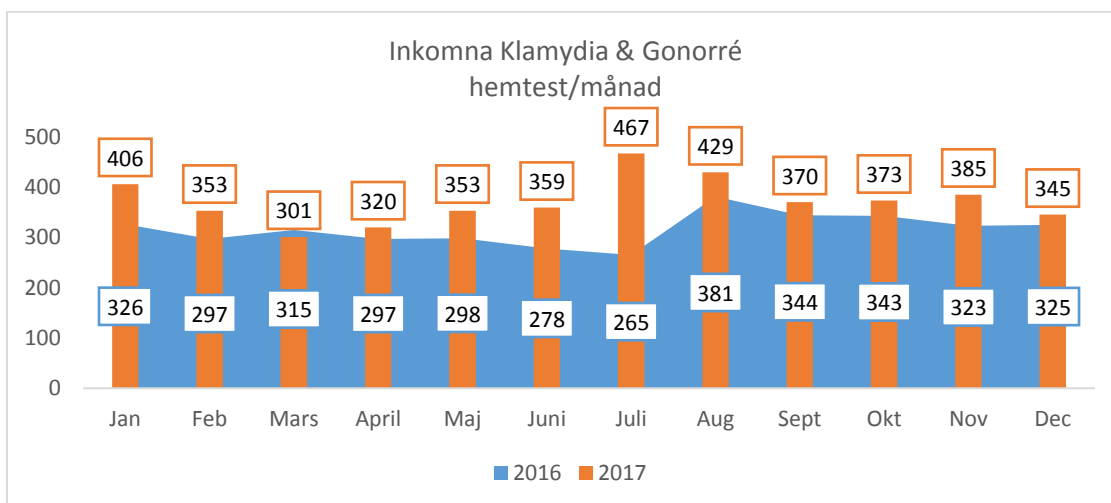

Diagram 3.

Källa: 1177 Vårdguidens e-tjänster

- Antal analyserade klamydiatester var 3454 stycken (288/månad) fördelat på 2316 kvinnor (67 %) och 1138 män (33 %), se diagram 4 och 5.
- Antal påvisade klamydiainfektioner var 302 stycken fördelade på 170 kvinnor och 132 män som procentuellt sett var 7,3 % kvinnor och 12 % män. Se diagram 6 för presentation av åldersfördelningen.
- Antal påvisade gonorréinfektioner var 5 stycken. Se diagram 7 för presentation av ålders- och könsfördelning.
- Antal ärenden till rådgivningsfunktionen blev 70 stycken jämfört med 40 stycken 2016.
- Personer som inte uppsökt vård efter påvisad klamydiainfektion har kontaktats av central smittspårare och 7 stycken paragrafanmälningar har gjorts till smittskyddsläkare med stöd av smittskyddslagen (källa; central smittspårare, 1177 Vårdguidens e-tjänster).

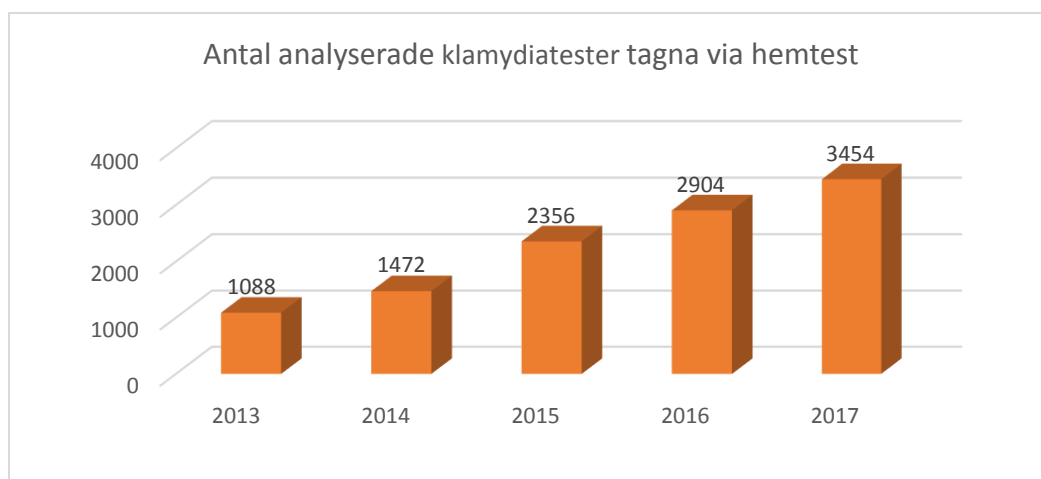

Diagram 4.

Källa: Laboratoriemedicin Sundsvall

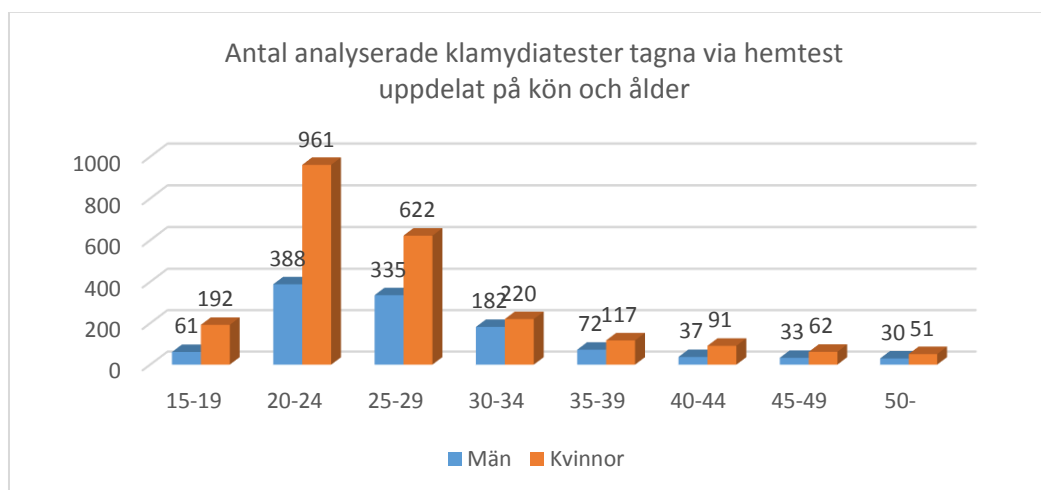

Diagram 5.

Källa: Laboratoriemedicin Sundsvall

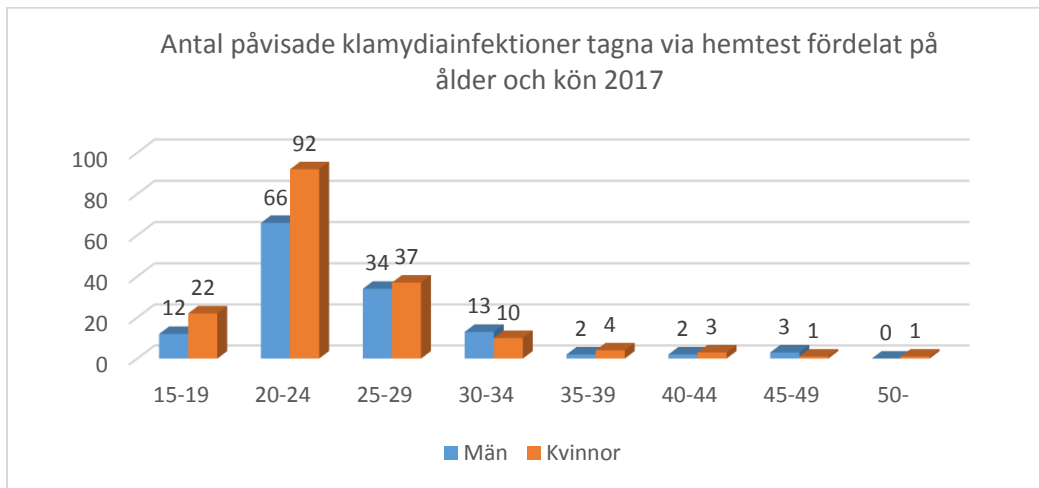

Diagram 6.

Källa: Laboratoriemedicin Sundsvall

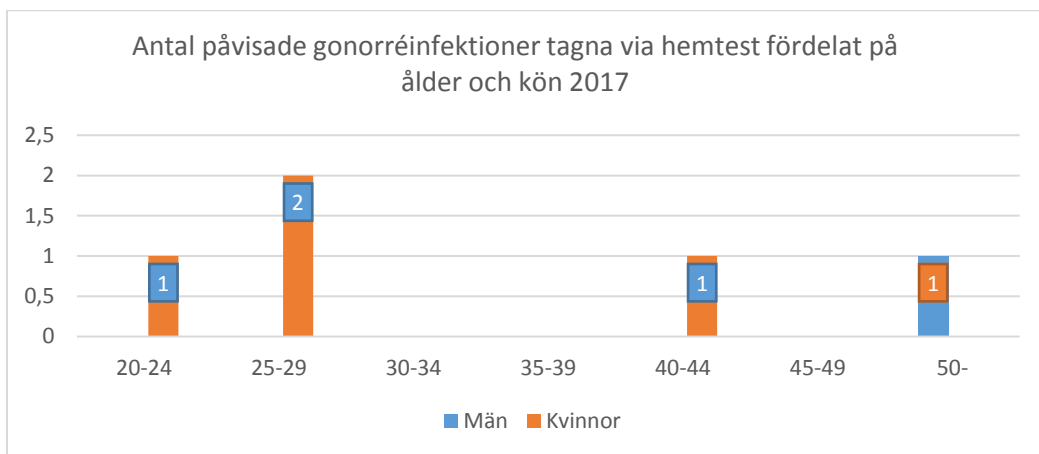

Diagram 7.

Källa: Laboratoriemedicin Sundsvall

Avstämning

Representanter inom Region Västernorrland från Hud- och könsmottagningen, Laboratoriemedicin, centralsmittspårning, systemförvaltare 1177 Vårdguidens e-tjänster och Smittskyddsenheten har träffats vid ett tillfälle under 2017 för genomgång av data samt genomgång av frågeställningar som uppkommit under året.

Marknadsföring

Ingen kostnad för marknadsföring under 2017. Affischer har delats ut till bl.a. ungdomsmottagningar och skolsköterskor.

Slutsats

Under 2017 har i Västernorrland utförts 11 302 (942/månad) klamydiaanalyser varav 3454 (288/månad) via provtagnings tjänsten. Provtagnings tjänstens andel utgör därmed 31 % av totala antalet analyserade klamydiaprover. Andelen män som provtogs via provtagnings tjänsten (33 %) är fler än andelen av den totala provtagningen (29 %). För redovisning av andelen provtagna per respektive kön se diagram 8.

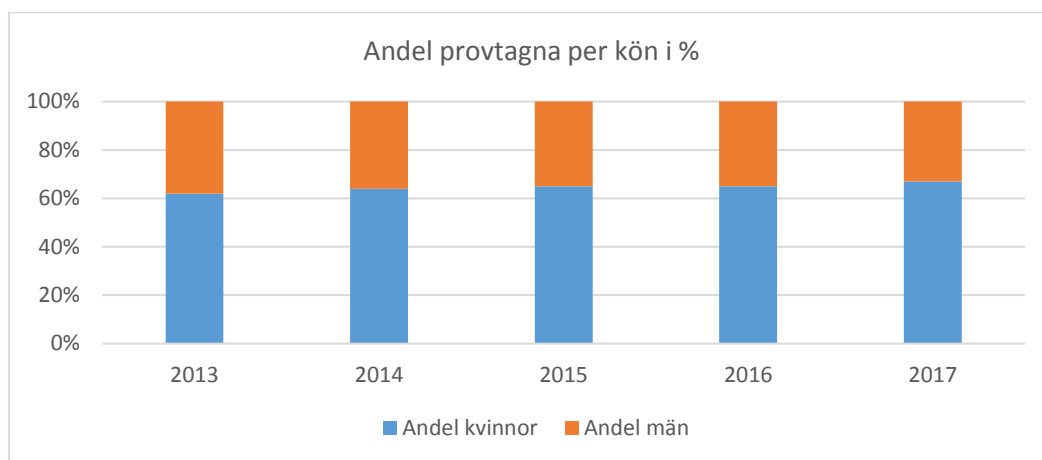

Diagram 8.

Källa: Laboratoriemedicin Sundsvall

Sammanfattning av resultatet 2017 jämfört med 2016

- Antalet analyserade prover tagna via 1177 Vårdguidens e-tjänster har ökat med 550 prover (19 %) och utgör 31 % av totala provtagningen.
- Antalet analyserade prover totalt i RVN har minskat med 206 prover.
- Antalet analyserade prover tagna via 1177 Vårdguidens e-tjänster har ökat med 550 prover.
- Klinikbunden provtagning har minskat med 756 prover. Se diagram 9 för redovisning över tid.
- Andelen provtagna män har minskat, 35 % 2016 och 33 % 2017.
- Andelen icke inskickade prover uppgick till 38 % jämfört med 20 % 2016.
- Åldersfördelningen är oförändrad, de flesta beställare är 20-29 år.
- Andelen påvisade män har ökat från 11 % till 12 % 2017 och för kvinnor är det en marginell ökning från 7,2 % till 7,3 % 2017.

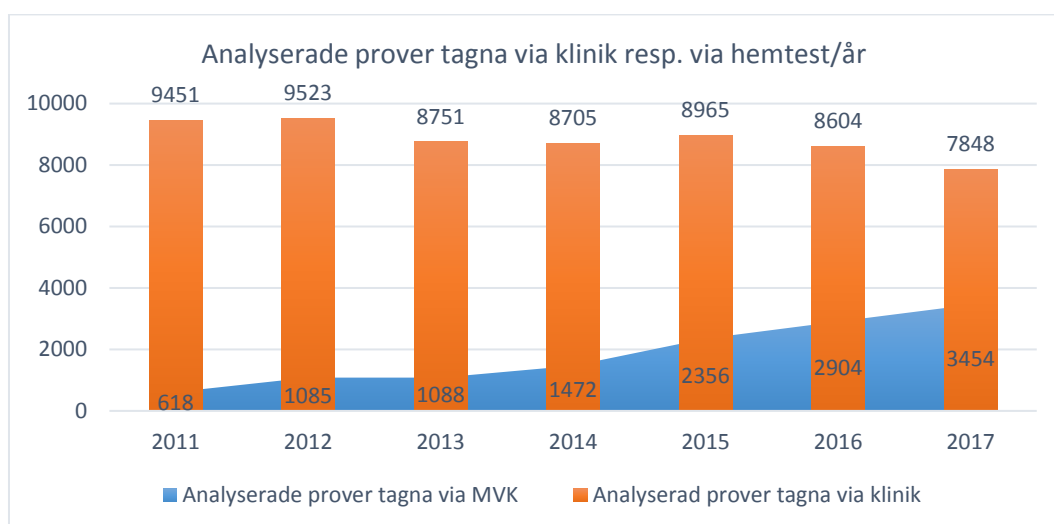

Diagram 9.

Källa: Laboratoriemedicin Sundsvall och 1177 Vårdguidens e-tjänster

Ny information

Vaccinationsveckan pågår den 24-30 april och det är [WHO](#) som står bakom den. Denna vecka syftar till att öka kunskapen om vaccinationers betydelse. I samband med vaccinationsveckan har Folkhälsomyndigheten nu publicerat webbplatsen [Vaccin funkar](#), för att uppmärksamma att vaccinationer är effektiva för att förebygga sjukdom och smittspridning.

Webbplatsen riktar sig till föräldrar som vill veta mer för att kunna göra ett faktabaserat val när de ska tacka ja eller nej till vaccination, och till yrkesverksamma inom barnhälsovård, barnsjukvård och elevhälsa, som pratar med föräldrar och föräldragrupper om vaccinationer. Webbplatsen går att hänvisa till för mer information och där finns material att skriva ut.

Det **nationella allmänna vaccinationsprogrammet** för barn har en hög täckning som ligger kvar på samma nivå som tidigare. Folkhälsomyndigheten har publicerat årsrapporten för [Barnvaccinationsprogrammet i Sverige 2017](#), och detta i samarbete med Läkemedelsverket.

[Jordbruksverket](#) presenterar information om vad som är viktigt att förhålla sig till vid de **traditionella kosläppen**. Att besöka en gård och träffa djuren är spännande och roligt för både barn och vuxna men det är viktigt att tvätta händerna både före och efter kontakt med djuren för att förebygga smittor mellan djur och människor. Att tvätta händerna minskar risken för besvärliga infektioner som kan orsakas av parasiten cryptosporidium men också av tarmbakterier som campylobacter och ehec. Relaterad information återfinns även hos [Folkhälsomyndigheten](#).

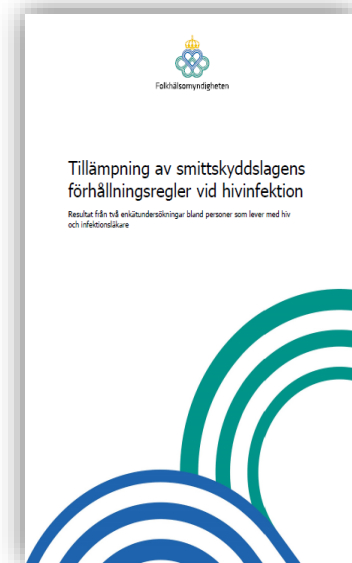
Några punkter som är extra viktiga att tänka på när man träffar djur

- tvätta händerna med tvål och vatten innan och efter du varit i kontakt med kor, får och getter eller deras närmiljö.
- hjälp barnen med handtvätten
- använd handsprit efter att du tvättat händerna med tvål och vatten samt se till att händerna är torra när du spritar dem
- undvik att äta i djurens närmiljö och tvätta alltid händerna innan du äter
- håll uppsikt över barn och andra personer som kan ha svårt att ta till sig hygienråd.

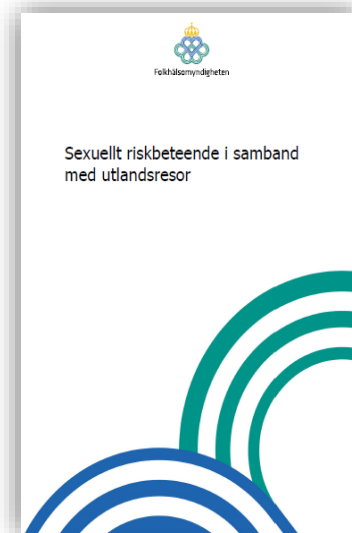
Folkhälsomyndigheten publicerar rapporten "[Tillämpning av smittskyddslagens förhållningsregler vid hivinfektion](#)". Rapporten har tagits fram som en del av ett regeringsuppdrag kring hiv och smittsamhet. Syftet med enkätundersökningarna var att följa upp vilken betydelse kunskapsunderlaget "Smittsamhet vid behandlad hivinfektion" haft på de förhållningsregler som behandlande läkare ger med stöd av smittskyddslagen till personer med hivinfektion. I kunskapsunderlaget konstaterades att hiv i dag är en behandlingsbar kronisk infektion med mycket låg smittsamhet om kriterierna för en välinställd behandling är uppfyllda.

Bland nyckelresultaten noteras att:

- Kunskapen om minimal risk för överföring vid behandlad hivinfektion är hög bland de behandlande läkarna.
- 83 procent av läkarna har meddelat hiv-patienter undantag från informationsskyldigheten vid sexuella kontakter.
- Det är ovanligt att på infektionsklinikerna ha skriftliga rutiner för vad som ska tas upp i mötet med hiv-patienter eller rutiner för att bedöma risken för hiv-överföring.
- Majoriteten av personerna som lever med hiv (84 procent) uppfattar att de fått förhållningsregler av sin behandlande läkare.
- Sex av tio personer som lever med hiv uppger att de har haft ett samtal kring möjligheten att få undantag från informationsskyldigheten. Läkaren lyfte oftare frågan än vad patienter gjorde.
- Behandlande läkare har en särställning som informationskälla och samtalspartner för personer som lever med hiv.

Folkhälsomyndigheten publicerar litteraturöversikten "[Sexuellt riskbeteende i samband med utlandsresor](#)". Bakgrunden är att allt fler svenskar reser utomlands – inte sällan till destinationer där förekomsten av hiv och andra STI (sexuellt överförda infektioner) är högre än i Sverige. Med det följer en potentiellt ökad risk för överföring av hiv och STI vid sexuella kontakter utomlands. Heterogeniteten bland utlandsresenärer är omfattande eftersom olika grupper och individer har mycket varierade syften med sina resor. Det saknas således en enhetlig modell för prevention riktad till utlandsresenärer som målgrupp. Litteraturöversikten syftar till att sammanställa kunskap om risk- och skyddsfaktorer i relation till hiv/STI i samband med utlandsresor, samt kunskap om hiv/STI-förebyggande interventioner för utlandsresenärer.

TBE (Tick-Borne Encephalitis)

TBE eller fästingburen hjärninflammation är en sjukdom som kan spridas mellan djur och människor via bitt av fästingar. Varje år rapporteras 200–300 fall av TBE i Sverige. Smittan förekommer främst i södra och mellersta Sverige. Den är vanligast inom Upplands och Södermanlands skärgårdar samt omkring Mälaren, men smittan sprider sig västerut och är numera vanligare på flera håll i södra Sverige.

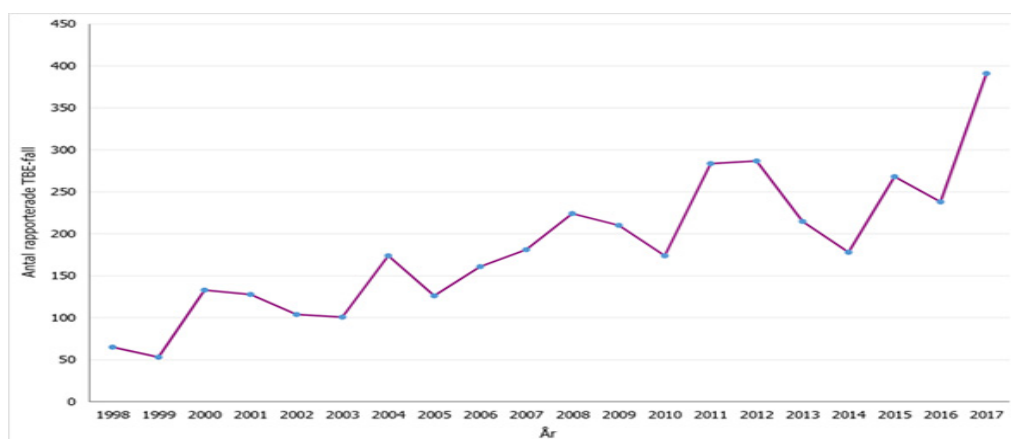

Bildkälla: Fasting.nu

År 2017 anmäldes fler fall av fästingöverförd virusorsakad hjärninflammation än något tidigare år, visar Folkhälsomyndighetens sammanställning. Det är nu hög tid för personer som vistas i riskområden att ta ställning till vaccination mot TBE enligt gällande rekommendationer.

I Västernorrlands län är risken för TBE-smitta negligerbar, varför vi **inte** rekommenderar TBE-vaccination för dem som bor eller annars vistas här, inte ens för dem som tillbringat mycket tid ute i skog och mark.

Figur 1. Antalet anmälda fall av TBE per år under perioden 1998-2017.

Källa: Folkhälsomyndigheten

[Broschyr om fästingar](#)

[Sjukdomsinformation om TBE](#)

[TBE-vaccination](#)

Vi som arbetar på Smittskyddsenheten, Region Västernorrland:

Hans Boman, smittskyddsläkare	060-13 52 47	hans.boman@rvn.se
Maria Tempé, bitr. smittskyddsläkare	060-13 52 42	maria.tempe@rvn.se
Ulrika Bengtsson, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 46	ulrika.bengtsson@rvn.se
Anna Westin, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 43	anna.westin@rvn.se
Maria Book, apotekare/Strama	060-13 52 45	maria.book@rvn.se
Karin Mattsson, administratör	060-13 52 41	karin.mattsson@rvn.se